

26 Απριλίου, 1989

[ΠΙΚΗΣ, Δ/σής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ,

Αιτητές,

v.

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΜΕΣΩ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υποθέσεις Αρ. 739/87 και 814/87).

5 Αίτηση Ακυρώσεως — Πρακτική — Άδεια προσαγωγής μαρτυρίας
(άλλης από τον φάκελο της υπόθεσης) — Κατά πόσο χρειάζεται
— Καταφατική η απάντηση στο ερώτημα — Κατά πόσο η άδεια
μπορεί να ληφθεί και μετά από προφορική αίτηση — Καταφατική
η απάντηση και στο ερώτημα αυτό — Την τελευταία αυτή απάντη-
ση επιβάλλει η φύση του εξεταστικού συστήματος, αλλά και ο Κα-
νονισμός 19 των Κανονισμών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δι-
καστηρίου, σύμφωνα με τον οποίο το Δικαστήριο μπορεί να
εκδώσει οδηγίες οποτεδήποτε τούτο επιβάλλουν οι ανάγκες της δι-
10 καιοσύνης

15 Αίτηση Ακυρώσεως — Πρακτική — Άδεια προσαγωγής μαρτυρίας
(άλλης από τον φάκελο της υπόθεσης) — Πότε εκδίδεται — Όταν
η μαρτυρία, που θα προσαχθεί είναι σχετική με τα επίδικα θέματα
— Τα επίδικα θέματα προσδιορίζονται από την αίτηση ακυρώσεως
και την ένσταση — Η έννοια της σχετικότητας προσδιορίζεται από
την κοινή λογική και εμπειρία.

20 Το επίδικο θέμα αφορά αίτημα προσαγωγής μαρτυρίας αφ'
ενός μεν σχετικά με το θέμα ότι οι απόψεις του Προϊσταμένου του
Τμήματος που διεδραμάτισαν ρόλο στη λήψη της απόφασης είχαν
υπαγορευθεί από αλλότρια κίνητρα, αφ' ετέρου δε σχετικά με την
φύση των υπηρεσιών του ενδιαφερομένου προσώπου στο νοσοκο-
μείο Κυπερούντας, θέμα με το οποίο είχε ασχοληθεί η Ε Δ.Υ.

25 Το Ανώτατο Δικαστήριο, αφού απέρριψε εισήγηση ότι δεν μπο-
ρούσε να ασχοληθεί με το αίτημα, γιατί δεν είχε υποβληθεί με γρα-
πτή αίτηση (βλ. το πρώτο από τα πιο πάνω περιληπτικά σημειώμα-

τα), παρέσχε την ζητηθείσα άδεια, κρίνοντας, με βάση την αίτηση και την ένσταση, ότι η μαρτυρία ήταν σχετική.

Άδεια προσαγωγής μαρτυρίας.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Zafros v. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 106,

Kyriakides v. Republic, 1 R.S.C.C. 66,

Photiades and Co. v. Republic, 1964 C.L.R. 102,

Skourides v. Attorney-General (1967) 3 C.L.R. 518,

Lambraki v. Republic (1970) 3 C.L.R. 72.

Προσφυγές.

Προσφυγές εναντίον της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας με την οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο διορίστηκε Επιμελητής (Χειρουργική) στις Ιατρικές Υπηρεσίες αντί των αιτητών.

Ε. Ευσταθίου και Γ. Στυλιανίδης, για τον Αιτητή στην υπόθεση 739/87.

Α.Σ. Αγγελίδης, για τον Αιτητή στην υπόθεση 814/87.

Π.Χ"Δημητρίου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Β', για τους Καθ' ων η αίτηση.

Α. Παπαφιλίππου, για το Ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

ΠΙΚΗΣ, Δ: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Το επίδικο θέμα των συνεκδικαζόμενων προσφυγών είναι η εγκυρότητα της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας (ΕΔΥ) που λήφθηκε στις 9.6.87, με την οποία ο ενδιαφερόμενος διορίστηκε Επιμελητής (Χειρουργική) στις Ιατρικές Υπηρεσίες της Δημοκρατίας. Οι αιτητές όπως και ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος ήταν υποψήφιοι για διορισμό στην ίδια θέση - θέση πρώτου διορισμού και προαγωγής.

Με οδηγίες του Δικαστηρίου που δόθηκαν βάσει των σχετικών θεσμικών διατάξεων (Κ.10 δ.2, Θεσμοί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου 1962 και Διαδικαστικός Κανονισμός 1975) υποβλήθηκαν γραπτές αγορεύσεις. Στην απαντητική αγόρευση του αιτητή στην προσφυγή 739/87

επισυνάφθηκαν και δύο ένορκες δηλώσεις από τους κυβερνητικούς γιατρούς Α. Παπαναστασίου και Α. Χριστόπουλο αντίστοιχα. Ο κ. Παπαφιλίππου έφερε ένσταση στην κατάθεσή τους ως μαρτυρία χωρίς την προηγούμενη άδεια του Δικαστηρίου. Η εισήγηση έγινε αποδεκτή δεδομένου ότι οι διάδικοι δεν έχουν συμφυές δικαίωμα για την προσαγωγή χωρίς την άδεια του Δικαστηρίου γραπτής ή προφορικής μαρτυρίας. Η άδεια του Δικαστηρίου αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη μαρτυρίας. Ότι επιβάλλεται να κατατεθεί χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη άδεια του Δικαστηρίου είναι ο φάκελος της υπόθεσης για την άσκηση του ελέγχου που προβλέπει το άρθρο 146.

Μετά την αποδοχή της εισήγησης του κ. Παπαφιλίππου δόθηκαν οδηγίες για την προφορική συζήτηση του αιτήματος του αιτητή στην προσφυγή 739/87 για την κατάθεση της γραπτής μαρτυρίας των δύο γιατρών. Παρόμοιο αίτημα υπέβαλε και ο δικηγόρος του αιτητή στην προσφυγή 814/87.

Αιτιολογώντας το βάσιμο του αιτήματός του ο κ. Ευσταθίου υπέβαλε ότι η μαρτυρία είναι όχι μόνο σχετική αλλά και αναγκαία για να ολοκληρωθεί η έρευνα των γεγονότων και να φωτιστεί μία λεπτή φάση της υπόθεσης του αιτητή με την οποία αποδίδονται αλλότρια κίνητρα στον κ. Μαρκίδη, Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών, στις εκτιμήσεις που έκαμε για το έργο του ενδιαφερόμενου μέρους και τη σύστασή του στην Ε.Δ.Υ. για το διορισμό του.

Όπως φαίνεται από το πρακτικό της επίδικης απόφασης η σύσταση του κ. Μαρκίδη στην Ε.Δ.Υ. και η αξιολόγηση της υπηρεσίας του ενδιαφερόμενου μέρους που περιέχεται στην εμπιστευτική έκθεση του 1986 από τον κ. Μαρκίδη ως προσυπογράφοντα λειτουργό ήταν αποφασιστικής σημασίας για την επιλογή του. Στην ένορκη δήλωση του κ. Παπαναστασίου προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι ο κ. Μαρκίδης του ομολόγησε ότι η προθυμία του να προωθήσει την υποψηφιότητα του ενδιαφερόμενου μέρους με κάθε τρόπο οφειλόταν στην προσδοκία του ότι ο διορισμός του θα βοηθούσε στην παράταση των δικών του υπηρεσιών και μετά την αφυπηρέτησή του. Ο κ. Χριστόπουλος στη δική του ένορκη δήλωση δίνει διαφορετική εικόνα για την οργάνωση και λειτουργία του Νοσοκομείου Κυπερούντας στο οποίο υπηρετούσε το ενδιαφερόμενο μέρος

κατά τον κρίσιμο χρόνο. Η φύση των υπηρεσιών του ενδιαφερόμενου στο Νοσοκομείο Κυπερούντας ήταν ένα από τα θέματα που απασχόλησε την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας όπως φαίνεται από το πρακτικό της απόφασης. Ο κ. Αγγελίδης υιοθέτησε το αίτημα και τις θέσεις που έθεσε ο κ. Ευσταθίου και εισηγήθηκε ότι η μαρτυρία είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση της έρευνας ως προς τα ουσιαστικά γεγονότα της υπόθεσης. 5

Ο κ. Χ" Δημητρίου αναγνώρισε ότι η μαρτυρία είναι σχετική με τα επίδικα θέματα ιδιαίτερα τα γεγονότα που περιέχονται στην ένορκη ομολογία του κ. Παπαναστασίου, έφερε όμως ένσταση στην αποδοχή τους διότι δεν συνδέονται με οποιοδήποτε συγκεκριμένο λόγο που προβάλλεται στις προσφυγές για την ακύρωση της επίδικης απόφασης. Ο κ. Παπαφιλίππου εισηγήθηκε ότι καμιά από τις δύο ένορκες δηλώσεις δεν πρέπει να γίνει αποδεκτή, βάσει των αρχών που έχουν καθιερωθεί από τη νομολογία για την αποδοχή μαρτυρίας άλλης από το φάκελο της υπόθεσης σε προσφυγές βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος. Στην αγόρευσή του έκαμε ιδιαίτερη αναφορά στην πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου - *Ζαβρός ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 106). Στην απόφαση αυτή γίνεται ανασκόπηση της σχετικής νομολογίας και των αρχών που διέπουν την διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου να αποδέχεται μαρτυρία άλλη από τον φάκελο της υπόθεσης. (Βλ. *Κυριακίδης ν. Της Δημοκρατίας* (1964) Α.Α.Δ. 102, *Σκουρίδης ν. Γενικού Εισαγγελέα* (1967) 3 Α.Α.Δ. 518, και *Λαμπράκη ν. Της Δημοκρατίας* (1970) 3 Α.Α.Δ. 72). Ο κανόνας είναι ότι επιτρέπεται η προσαγωγή γραπτής ή προφορικής μαρτυρίας η οποία σχετίζεται με τα επίδικα θέματα. Τι είναι σχετικό, σπείδω να προσθέσω, είναι θέμα λογικής και κοινής εμπειρίας. 10
15
20
25
30

Συμπληρωματικά ο κ. Παπαφιλίππου εισηγήθηκε ότι με τις ένορκες δηλώσεις αποδίδεται προκατάληψη στον κ. Μαρκίδη χωρίς να προβάλλεται ο συγκεκριμένος λόγος για ακύρωση της απόφασης, γεγονός που αποτελεί πρόσθετο λόγο για την απόρριψη του αιτήματος. 35
40

Υπάρχει όμως και διαδικαστικό κώλυμα, υπέβαλε ο κ. Παπαφιλίππου, για την αποδοχή της μαρτυρίας. Το κώλυ-

μα προκύπτει από την παράλειψη των αιτητών να διατυ-
πώσουν το αίτημά τους γραπτώς. Απάντηση στα ερωτήμα-
τα που τίθενται επιβάλλει την εξέταση της φύσης της δι-
καιοδοσίας που παρέχει το άρθρο 146 και του πλαισίου
5 μέσα στο οποίο ασκείται. Το άρθρο 146 του Συντάγματος
καθιερώνει τον δικαστικό έλεγχο του έργου της διοίκησης
σύμφωνα με τα πρότυπα του Ηπειρωτικού Δικαίου. Η δι-
καιοδοσία έχει ερευνητικό χαρακτήρα και ασκείται κατά
το πρότυπο του εξεταστικού ή ανακριτικού συστήματος
10 δικαίου. Ο έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων της
διοίκησης αποτελεί τον άξονα της δικαιοδοσίας του Δικασ-
τηρίου. Πρωτογενή ευθύνη για τον έλεγχο της νομιμότη-
τας των πράξεων που καθορίζει το άρθρο 146 έχει το
Ανώτατο Δικαστήριο. Συνεπώς η διερεύνηση των συνθη-
κών λήψης της επίδικης απόφασης είναι πρωταρχικό κα-
θήκον του Δικαστηρίου. Οι θεσμοί που διέπουν την άσκη-
ση της δικαστικής λειτουργίας σ' αυτό τον τομέα είναι
15 επίσης προσαρμοσμένοι στο εξεταστικό σύστημα διαδι-
κασίας. Οι Κανόνες 11 και 19 των σχετικών κανονισμών χα-
ρακτηρίζουν κατά τρόπο αναντίλεκτο τη μορφή της διαδι-
κασίας. Και οι Θεσμοί Πολιτικής Δικονομίας που
υιοθετούνται συμπληρωματικά εφαρμόζονται όπως προ-
βλέπεται από τον Κ.18 με τις προσαρμογές εκείνες που
είναι αναγκαίες για τον εναρμονισμό της διαδικασίας με
25 τον χαρακτήρα της δικαιοδοσίας που ασκείται βάσει του
άρθρου 146. Το μέρος εκείνο των θεσμών της Πολιτικής
Δικονομίας που καθορίζει τους τύπους για τη διαδικασία
εφαρμόζεται μόνο στο βαθμό και έκταση που δεν γίνεται
ειδική πρόνοια στους θεσμούς του 1962. Δεν απαιτείται
30 γραπτή αίτηση για την έκδοση οδηγιών για την προσαγωγή
γραπτής ή προφορικής μαρτυρίας. Επιτρέπεται οποτεδή-
ποτε το δικαστήριο κρίνει αναγκαία την προσαγωγή μαρ-
τυρίας για την ολοκλήρωση της έρευνας των γεγονότων
που θεωρούνται σχετικά για την αποκάλυψη του πλαισίου
35 μέσα στο οποίο λήφθηκε η επίδικη απόφαση. Ο Κ. 19 επι-
τρέπει την έκδοση σχετικών οδηγιών οποτεδήποτε το Δι-
καστήριο κρίνει ότι αυτό επιβάλλουν οι ανάγκες της δι-
καιοσύνης. Επομένως το προφορικό αίτημα των προσφευ-
γόντων που έχει διατυπωθεί μετά την έκδοση οδηγιών για
40 την εξέταση της σχετικότητας της προτεινόμενης μαρτυ-
ρίας θα εξεταστεί παρά την απουσία γραπτής αίτησης.

Η νομολογία στην οποία έγινε αναφορά θέτει ως κριτή-

ριο για την αποδοχή προφορικής ή γραπτής μαρτυρίας την σχετικότητα της ως προς τα επίδικα θέματα. Τα επίδικα θέματα καθορίζονται από τη δικογραφία, δηλαδή την αίτηση και την ένσταση. Αντίθετα με τις εισηγήσεις που έχουν υποβληθεί εκ μέρους των καθ' ων η αίτηση και του ενδιαφερόμενου μέρους, αλλότρια κίνητρα και εξωτερικές παρεμβάσεις στη λήψη της απόφασης προσδιορίζονται και στις δύο προσφυγές ως λόγοι για ακύρωση της επίδικης απόφασης. (Βλ. τον νομικό λόγο 4 στο έντυπο της προσφυγής 739/87 και τις παραγράφους 3 και 4 στο έντυπο της προσφυγής 814/87). Οι εκτιμήσεις του Γενικού Διευθυντή υπό την ιδιότητά του ως προσυπογράφοντα λειτουργού για τις υπηρεσίες του ενδιαφερόμενου μέρους το 1986, το χρόνο που προηγήθηκε του διορισμού, και οι συστάσεις του για την επιλογή του αποτέλεσαν ουσιαστικά γεγονότα για τη λήψη της επίδικης απόφασης και είχαν ουσιαστική επίδραση όπως διαφαίνεται από το πρακτικό της Επιτροπής, ημερομηνίας 9.6.87 στο διορισμό του. Συνδέεται επομένως άμεσα η μαρτυρία την οποία οι αιτητές θέλουν να προσαγάγουν με τα ουσιαστικά γεγονότα της υπόθεσης. Είναι κατά συνέπεια σχετικά με το επίδικο θέμα και επιτρέπεται η προσαγωγή τους ως μαρτυρία. Ταυτόχρονα παρέχεται η ευχέρεια στους καθ' ων η αίτηση και το ενδιαφερόμενο μέρος να αντικρούσουν με ένορκες δηλώσεις ή άλλη μαρτυρία, αν επιθυμούν, τους ισχυρισμούς που προβάλλονται στις προαναφερθείσες ένορκες δηλώσεις. Οι υποθέσεις ορίζονται για οδηγίες στις 20.5.89.

κ. Παπαφιλίππου: Επιθυμώ όπως μας παρασχεθεί η ευχέρεια να καταθέσουμε προφορική μαρτυρία εάν τούτο καταστεί αναγκαίο από την απροθυμία οποιουδήποτε μάρτυρα να καταθέσει ένορκη δήλωση.

Δικαστήριο: Έχετε αυτή την ευχέρεια. Μπορείτε να προσαγάγετε σχετική γραπτή ή προφορική μαρτυρία που σχετίζεται γενικά με τα επίδικα θέματα και ειδικότερα με τους ισχυρισμούς που διατυπώνονται στις δύο ένορκες δηλώσεις που έχουν γίνει δεκτές ως μαρτυρία. Επίσης και οι δύο πλευρές έχουν δικαίωμα να αντεξετάσουν τους μάρτυρες αναφορικά με το περιεχόμενο της γραπτής ή προφορικής τους μαρτυρίας.

Διάταγμα ως ανωτέρω.